

мінімальні терміни. Особливого значення набуває навчання діям в умовах щільного мінування із залученням засобів розмінування.

- РХБ захист: від теорії до щоденної практики

Застосування противником хімічних засобів ураження — хлорпікрину, дихлоретану та "К-51" — стало систематичним явищем, особливо на окремих ділянках фронту. Це більше не виняток — це тактичний інструмент. Підготовка курсантів до дій у хімічно забрудненому середовищі повинна виходити за межі лекцій та включати регулярні практичні тренування з використанням сучасних засобів захисту та приладів розвідки.

- Медичне забезпечення та ТССС

Тактична медицина перетворилась на бойову необхідність. Курсант-командир зобов'язаний не просто знати принципи ТССС (Tactical Combat Casualty Care), але й вміти організувати медичне забезпечення підрозділу: визначити місця розгортання медичних постів, маршрути евакуації та взаємодію з медичними підрозділами вищого рівня. Зниження санітарних втрат — це не лише гуманістична мета, але й пряма умова боєздатності.

“Логістика — це кров’обіг армії. Зупини його — і тіло, яким би сильним воно не було, впаде.”

Сахневич Борис Валерійович

*заступник начальника кафедри бойового та логістичного забезпечення кандидат економічних наук, майор
Київський інститут Національної гвардії України*

УДОСКОНАЛЕННЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ НГУ ДО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМАМИ БОЙОВОГО ТА ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Є запитання, яке звучить на кожному оперативному нараді: чому добре навчений, мотивований підрозділ, оснащений сучасною зброєю, іноді не виконує поставлене завдання? Відповідь, яку дає нам досвід повномасштабної війни, здається на перший погляд тривіальною: немає патронів, пального, медикаментів або зв'язку. Але за цією тривіальністю ховається глибока системна проблема — ми досі готуємо командира підрозділу переважно як тактика, не достатньо формуючи з нього менеджера бойового простору, здатного управляти логістичним та бойовим забезпеченням як єдиним живим організмом.

Саме тому тема цього виступу є не академічним питанням — вона безпосередньо впливає на здатність Національної гвардії України виконувати завдання в умовах сучасного збройного протистояння. Я пропоную розглянути перспективи вдосконалення освітніх програм через призму чотирьох ключових напрямів: засвоєння уроків активної фази бойових дій, технологічної трансформації тилу,

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ**

комплексності бойового забезпечення та формування офіцера-лідера нового покоління.

Повномасштабне вторгнення 2022 року стало найбільш жорстоким, але водночас найбільш ефективним "практичним іспитом" для всієї системи військової освіти. Виявилось, що значна частина концептуальних засад забезпечення, сформованих ще в радянській традиції або запозичених без критичного осмислення, виявилась непридатною для умов високоінтенсивного конфлікту.

Класична модель логістики передбачала великі централізовані склади, жорсткі маршрути підвозу та ешелоновану систему тилових підрозділів. Сьогодні ця модель перетворилась на ціль. Один удар крилатою ракетою або роєм FPV-дронів здатний знищити добовий запас МТЗ цілого батальйону. Курсант, якого ми готуємо, повинен розуміти: логістика ХХІ століття — це мережева, розосереджена, надлишкова система. Він має вміти самостійно організувати передовий пункт постачання на основі принципів ротаційного підвозу та прихованого зберігання.

Один із найбільш болісних уроків — розрив між темпом бою та темпом підвозу. Штурмові групи, що вийшли на рубіж, нерідко зупинялись не через протидію ворога, а через відсутність боєприпасів. Це означає, що майбутній командир взводу або роти повинен планувати логістичний цикл паралельно з бойовим — синхронно, а не послідовно. Ми маємо впровадити це розуміння як базову компетентність ще на рівні тактичної ланки.

Ключові пріоритети, що впливають з досвіду активних бойових дій:

- Децентралізація постачання — навчання побудові мобільних розосереджених точок підвозу;
- Адаптивне планування — здатність оперативно переглядати маршрути та джерела ресурсів;
- Маскування логістики — методи приховування складів і маршрутів від термальної та РТР розвідки ворога;
- Облік втрат у реальному часі — управління матеріальними засобами з урахуванням швидкозмінної обстановки.

Цифрова революція змінила логістику так само радикально, як колись поява залізниць. Сьогодні мова йде не просто про автоматизацію паперових відомостей — йдеться про принципово нову культуру управління ресурсами, де рішення приймаються на основі даних, а не інтуїції.

Впровадження систем класу SAP та вітчизняних аналогів у сферу обліку МТЗ уже відбувається. Однак ми маємо визнати: якщо курсант вперше побачить таку систему після розподілу до частини, ми вже запізнились. Освітні програми мають передбачати обов'язкову практику роботи з АСУ тилу, включаючи ситуаційні завдання на оперативне управління запасами та планування підвозу в умовах дефіциту ресурсів.

Концепція "остання миля" набуває нового значення в умовах бою. Доставка крові, боєприпасів або медикаментів до ізолюваного підрозділу під прицільним вогнем — завдання, де безпілотний засіб може виявитись єдиним рішенням.

Підготовка фахівців, здатних організувати логістичний дрон-рій, вже не є фантастикою — це вимога найближчих 2–3 років.

Логістичні бази даних — пріоритетна ціль для розвідувальних операцій противника. Злам системи обліку або підміна навігаційних даних може паралізувати постачання більш ефективно, ніж ракетний удар. Офіцер, відповідальний за тилове забезпечення, повинен мати базову підготовку з кібергігієни, захисту каналів зв'язку та розпізнавання атак на інформаційні системи.

Бойове забезпечення — ширше поняття, ніж прийнято вважати. Воно охоплює інженерний захист позицій, радіаційний, хімічний і біологічний захист, медичне забезпечення та вогневу підтримку. Досвід 2022–2025 років показав: ці компоненти нерозривні, і командир, який сприймає їх як окремі "служби", програє.

Суцільне мінування театру бойових дій — це реальність, з якою стикається кожен командир. Курсант має не просто знати теорію — він повинен уміти практично обладнати позиції, організувати фортифікаційні роботи з використанням сучасних матеріалів (геотекстиль, швидкозбірні укриття) та відновити прохідність маршрутів у мінімальні терміни. Особливого значення набуває навчання діям в умовах щільного мінування із залученням засобів розмінування.

Застосування противником хімічних засобів ураження — хлорпікрину, дихлоретану та "К-51" — стало систематичним явищем, особливо на окремих ділянках фронту. Це більше не виняток — це тактичний інструмент. Підготовка курсантів до дій у хімічно забрудненому середовищі повинна виходити за межі лекцій та включати регулярні практичні тренування з використанням сучасних засобів захисту та приладів розвідки.

Тактична медицина перетворилась на бойову необхідність. Курсант-командир зобов'язаний не просто знати принципи ТССС (Tactical Combat Casualty Care), але й вміти організувати медичне забезпечення підрозділу: визначити місця розгортання медичних постів, маршрути евакуації та взаємодію з медичними підрозділами вищого рівня. Зниження санітарних втрат — це не лише гуманістична мета, але й пряма умова боєздатності.

Ми можемо озброїти курсанта знаннями логістики та бойового забезпечення, але якщо він розгубиться під першим серйозним тиском обставин — всі ці знання залишаться незатребуваними. Тому четвертий напрям є не менш важливим за три попередні.

Польові виходи повинні включати сценарії "логістичного хаосу" — відсутність зв'язку, раптова зміна маршруту, "втрата" частини особового складу, помилкові дані з вищого штабу. Мета не в тому, щоб виснажити курсанта, а в тому, щоб він навчився зберігати структурованість мислення та прийняття рішень у стані гострого стресу. Ця навичка не формується в аудиторії — лише в умовах, максимально наближених до реальних.

“Логістика — це кров’обіг армії. Зупини його — і тіло, яким би сильним воно не було, впаде.”